

мулираната и преработена информация, която можем да получим и от по-малозначителни произведения, не може с нищо да бъде заместена.“ (Вж. М. Неделчев. Социални стилове, критически сюжети. С., 1987.)

Естествено в статиите, посветени на авторите, се съблюдават известни строго научни критерии, което е намерило израз не само в оценките за тяхното творчество, но и в броя на отредените им редове. Всяка от тях започва с биография, продължава с анализ и завършва със списък на произведенията по жанрове и литературата за тях и за писателя. Общият тон, както може да се предположи, е съдържан, академичен, което придава на речника определен универсален характер. Съзнателно са избегнати крайностите в интерпретациите им, които напоследък можем да срещнем в някои авторски истории на румънската литература от този период. На писателите от първа величина по принцип е дадено повече място: 4—5, а понякога

и до 7 страници текст. Така е при Василе Александри, Димитрие Кантемир, Александру Мачедонски, Титу Майореску, Йоан Славич. За тях има средно по две страници библиография. За Йон Лука Караджале страниците са 8, а за Еминеску — 17. Трябва да споменем, че повечето от статиите са придружени със снимки, илюстрации и факсимилета, което до известна степен съкращава обема на коментарите, но тази „загуба“ се компенсира от формата на речника и от сравнително дребния шрифт на печата. Изрядното полиграфическо оформление — отличителен белег на книгоиздаването в нашата северна съседка — допринася за естетическото въздействие на речника. А ценният му, обширен и прецизно изработен справочен апарат прави необходим както за специалист-изследовател, така и за студента-филолог или за образования любител на литературата.

Огнян Стамболиев

Хроника

ВТОРА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ИСТОРИЧЕСКА ПОЕТИКА (Баня, април 1989 г.)

Програмният колектив по историческа поезика под ръководството на проф. Атанас Натева проведе от 11 до 13 април 1989 г. своята редовна втора конференция. Общата тема на конференцията беше формулирана „Проблемни ситуации в българската литература“, като под проблемна ситуация се разбира такъв кризисен момент в движението на художествения процес, при който литературата търси някакво свое ново качество. Това ново качество може да се отнася както до вътрешния механизъм на самата литература — нейните начини на проява в общественото пространство, правилата, според които тя се организира като обществена дейност, а също така и вътрешните промени в самите правила — типове условия, въздействиен механизъм, нови структури, ценностна система, проблематика на процеса. Така формулираната тема даваше възможност да се хвърли мост между подчертано методологическите търсения на литературознанието и конкретните прояви на българския национален художествен процес с неговите специфични исторически, обществени и художествени детерминатори.

В работата на конференцията беше включена и кръгла маса по методологията на литературознанието, която остава постоянна задача на програмния колектив, доколкото въпросите на самото изучаване на литературните движения представляват една динамична и зависима от конкретността на литературния процес проблематика. Тема на кръглата маса беше замислената от секцията по

теория на литературата програма за изучаване на понятийната система на литературознанието, свързана с проблемния заряд на литературоведските термини, които непрекъснато се колебаят между способността си да означават вътрешни противоречия в проблематиката на литературоведските изследвания, от една страна, и способността им да се клишират, да се сващат като наименования на някакви затвърдени структури, което обаче означава постепено изпразване на реалния смислов обхват на понятието и превръщането му в магическа формула. Затова и мотото на програмата беше „Проблематичните понятия на литературознанието“. А целта — създаване на поредица от студии, които да разгледат вътрешната проблемност на литературоведските понятия.

Първият ден на конференцията беше открит от проф. Милена Цанева и проф. Атанас Натева. Първият доклад беше изнесен от проф. Боян Ничев на тема „Историческа поезика и история на литературата. Проблемни ситуации“. Докладчикът говори за механизмите на осъществяване на преломните движения и за откриването на древни поетически структури в модерната литература с променена художествена функция. Такива структури са например възлюбената приказка за романа и митологическата сказовост за прозата от шестдесетте години.

Два възлова за темата на конференцията доклада бяха изнесени от Александър Кьосев и Михаил Неделчев: „Проблемни ситуации в българ-

ност в българската проза“) и на Никита Нанков („Забележки върху процесуалността в българската литература“). В докладите бяха открити различни проблеми от развитието на литературния процес, свързани с някои модерни гледни точки за литературоведско изследване като историческата поетика, семиотиката и анализа на поетическия език.

Последното заседание на конференцията беше посветено на развитието на българската литература след двадесетте години до наши дни. По темата говориха: Едвин Сугарев („Двадесетте години като открито духовно пространство“), Михаил Неделчев („Опразването“ на човека: една проблемна ситуация“), доц. Елка Константинова („Прозата на шестдесетте години“) и Магдалена Костадинова („Драми с отворена композиция в съвременната българска литература“). Към същия кръг проблеми се отнасяше и докладът на Александър Йорданов „Релации на отношението текст—контекст в българската литература от средата на 40-те и началото на 50-те години“, който беше изнесен на заседанието на кръглата маса. Във всички доклади се открояваше проблемът за отношението на литературата към глобалните духовни и идеологически проблеми на обществото и културното развитие на

България и техният резултат върху строежа, семиозиса и функционирането на литературния текст.

Работата на втората конференция по историческа поетика се отличаваше с много високо литературоведско равнище, с насочване на литературната мисъл към най-възлови съвременни проблеми на литературната наука и оттук — с реализиране на възможността да се прочете развитието на българската литература по нов начин, да се открият явления и проблеми, незасягани доскоро от литературната история и теория. По този начин недвусмислено беше доказана благотворната роля, която играе програмният колектив по историческа поетика като методологически център, обединяващ усилията на различни поколения учени от различни научни центрове у нас около проблемите на българската литературна история и теория. Провеждането на подобни конференции говори, че българската литературна наука е готова да решава със задълбоченост и аналитичност нелеката проблематика на едно такова сложно явление, каквото представлява историческият развой на художественния процес.

Александър Панов